

Angiraqattaaqtiaqtitsiniq

**Ikajuqhimajut nanihinahuarlutik
nakuujumik iglukhami aimavikhatit**

Nunavuutim Kavamanga Qanurittaakhaanik Igluliqiyiitkut taiguagakhanganik 2020-mi

Upalungaiyariiq
himayangit Nunavunmi
Igluliqiyiryuakkut
Kuapuriisan

Διεύρυνση

Igluliuqatigiilauqta

“Atauttimut Igluliuqatigiikhimaluta”

Angmaqtirutimut Uqaqtakhangit

Tuhaaktauyukhanik kiudjutauyukhanik tapfumanga Ministaamit

Ministaupuni munariniqarama Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat (NHC), Ilihimayunga iglukhailluaqpallaarmata inuit ihumaaluutigivkataatigut tamapta qanuqtut. Uqaqtigiiikhugit havaqatitka maligaliurvikkmi ihumaaluutigiyauyunik maniliqinirmik tiibiiqtunikluuniit, unaluuniit Nunavummiunut nunallaani, ilihimayunga iglukhailliurut hivulliutigiyauyuq inungnut tamainnut.

Ukunuuna Parnaiyautikhaq Upangnahaqaqtangit Igluliqinikkut, havaqatigiiknahualiqtugut kavamauyumik hivumuutqirami piliurhimayuq Nunavunmi ihuarhaidjutikhat iglukhailliurutiptiknut. Una angiyuq talvannga piyakhaq piliuliriamni nakuuyumik qanuriliurutikhat naunairiamni tamaita Nunavummiut iglukhaqaqtut aivikhamiknik. Ihuarhinahuaruptitku iglukhailliurninnga, paqiyakhavut piyumi, havaktaaqtumik ihumaliurutiuymiklu ihuarhaidjutikhamik.

Piinariaqaqtavut una havaqatigikkupta.

Kavamaupluta, nakuuyumik piliqtugut. Piqaliqtugut 9-nik ukiunik manikharniqmut angirutimik kaanatap kavamanganut taimaa piliuriaptikni ihariagiryuaqtuq inuit iglukhanginnik. Ihuarhiliqtavut atuqtayut pinarhuarutingit ukunatitut Nanminiqaliriamni iglukhamiknik Pinahuarutit kiugiami nutaamik ihariagininnnga Nunavunmiunut. Kavamatkunni havakviuyut piliuliqtullu nutaamik pinahuarutit maligainniklu ikayuriamikni ayuitaminik pivallianik igluqpiliurniqmi, tunilugit ikayutikhanik nakuuqpiatqumik, tunilunilu ikayutikhamik iglukhaittunut unalu ikhinnaqtauyunullu inuit nunagiaptikni.

Uqariyyarhimmaaqhimayugut piliuriamni havaakput uuminnga Inuit Qaujimajatuqangit, naunairhimaniaquq uvattiagu uuman ni taiguagakhami. Hapkuat ikayuutingit naunaiyaqtait piliuqtaillu ihumaliurhimayut hivulliutiyakhat, qanuriliurutigiyakhat tikinnahuarutingillu piliurhimayut Nunavutim Kavamaup (GN) igluliqitkut qanuriliurutikhangit *Igluliuqatigiilaugta: Ataattimut Iggluliqatigiiikhimaluta*. Ikayuutingit ukunatitut Inuuqatigiitsiarniq (pimmariktumik piplugit aadlat, aippaqatigiiqniq, piqpagiplugillu inuit), Ikajuqtigiiinniq (Havaqatigiiingniq atauhirmik pinahuaqhuni) unalu Aajiiqatigiinniq (Ihumaliurniq uqaqatigiiingnikkuttamarmiklu angirnikkut) naunaipkarhimmaarlugu havaakput hivumuutqutuq.

Nunavummiut ilihimayauyt nutaangurninnganik ihumaliurutauyullu. Aadjikataliriamni kavamatkut pinahuarutit maligainniklu, ikayuliqtavut nutaat iglukhat uuktulihaaqtaq havaaq iglukhaniktigiami ikhinnaqtuyullu inuit, atuinnaliqtullu pauwaqtuutiluaqtailigiamni aulapkaitjutikhanik, ihuarhilugulu qanurittunik iglukhanginnik iglunkigtigiami inirniriit inuillu timimitigut ayurhautilgit.

Ilihimayugut akhuerutauyuq iglukhailliurniq iliknut. Una taiguagakhaq naunaiqtitaq qanuriliurutingit kavamatit piyait ihuarhigiamni iglukhailliurniqmut. Una taiguagakhaq naunaiyaqtataq talvannga piyakhavut uqariyyaqtaptiknik, unalu aadlanut uqarlugit amihut nutaangurutigiyauyt Nunavunmiunut.

Pittiarnikkut,

Nanngarnaqtuq Patterk Netser

Ministauyuq Munariniqarama Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat

Taiguagakhaq NHC Atan'nguyanganit

Nan'ngariyautiga, Atan'nguyaupluni Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisinganut, tunigami hivulliqpaanganik Qanurittaakhaanik Igluliqiyiitkut taiguagakhanganik.

Havaqatigiktapput, qanuriliurutigiliqtavut tamainni kavamatkunni igluliqiitkut qanuriliurutikhangit, *Igluliuqatigiilaauqta: Atauttimut Igluliuqatigiikhimaluta*, qanuriliurutigami. Aadlanut piyavut tautuktuuyaamik havaqatigigiami angiqatigikiitmik havaakhallu naunairhimayuq taiguagakhami naunaipkaqtaa uqariiyaqhimagayut piliurhimayut tamaannit Kavamatkunni havakviuyunit ihuarhigami Nunavutim iglukhailliurninnga.

Hivumuurutiliqtuq amihuni iglukhailliutqutunut Qanuriliurutikanut Piyakhamik, taiyayuq Parneyautikhaq Upangnahuqtangit Igluliqinikkut. Uvanga quviahuqpiatunga naunaipkariami Kuapuriisiup iniqtirninnga tuglianik nakuuyumik iniqtqitait ukiunga ihuaqtut maniliqinirmut ihivriurninnga. Una nakuuyumik iniqtirutinga talvunnga pipkaidjutauyuq havaqatigikniqmik Nunallaani Igluliqiitkut Timiqutigiyanginnut pigiami kiuttaarninganik

naunaittumiklu. Kihimi uuminnga nakuuyumik piyanginnik, piqaqtuq ayurhautiqaqniqlu, naunaiqtavut uumani taiguagakhaqmilu.

Nakuuyumik pihimmaarahuaqtilluta iglukhailliutqutunut Qanuriliurutikanut Piyakhamik, amigaittuq havaakhat iniqtqitakhavut. Nunavut Kavamanga nutaanguqtiffaaqaqtuq nakuuyumik iniqtiriamti iglukhailliurninnga, kihimi avaliittumik pilimaitavut. Ilihimayugut piqaqtuq nakuuyunik ihumaliurutinik tatqaani amigaittuqlu aadlaittuq qanuqtut ihumagiyamiknik qanuqtut piyariami iglukhailliurutivut ihumaaluutingit. Una aadlatqiinguyut hakugikniingga ikayurniaqtuq piliuriamti ihuarhidjutikhamik havaktut ukiuqtaqtuptikni avatinga nunagiyaptiknullu.

Nakuuyumik iniqtqitavut, naunairhimayuq uumani Qanurittaakhaanik Igluliqiyiitkut taiguagakhanganik, pilimaittuugaluaq aittuutingitkumiuk atahuuyumit aullaqtiqtiriyaa una Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisiup Katimayiyut Tukimuaqtiiyunik, Mista Bob Leonard, huiqtuq March 2020-mi. Tikkuaqtaukmat 2011-mi, ihuaqtumik havaariyaa naunaipkarhugillu Katimayiingit ayuitaminik ilihimayaminiklu akuniraaluk Nunavunmiutaupluni pimmariktumiklu pipkaiptaupluni nunagiyamikni hivuliqtiiyuq. Tuniyuq Katimayiinginnut akhururutauyuq tautktuuqtaamiknik taimaa 50-nik ukiunik ayuitaminik igluqpiliurniqmik Nunavunmi.

Mista Leonard aittuqtuq ihariagiyanginnut nunagiyamiknut tamainnullu Nunavunmiutanut havaariyarhugit qaffiuyut ukiunik Miyaupluni Arviatmut, havaangalu haamlagiyanginnut aadlallu havaariyait aadlatqiiktukku nanminiqaqtunut kavamatkunnellu havaanginnik. Pitqutiquplugu NHC-kunnut, quyagiumayara munarigamigit akhuraaluklu aittuqtaminik – puiguqtaulimaittuq.

Akhuraaluk quviagiyatka havaqatitka ilannatka, Mista Leonard-tut, piqpagiyuq havaarigami iglukhailliurniqmut nunavunmi.

Niriuktunga takugami qanuriliurniaqqita atauttikkut humiklu pittaqaqtugut qakugunnuaq iglukhanik Nunavunmi.

Pittiarnikkut,

Terry Audla

*Atan'nguyaayuq, Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut
Kuapuriisingat*

*Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut
Kuapuriisingat tuyuqtut
quviahuutimiknik amihunik havaanik
Mista Leonard-mit, piksalurhimayuq
hamani (taliqpiani) Mista Audla-lu*

Iluani ittut

Qanurittaakhaanik Hulinahuarutinganik	5
Igluliuqatigilauqta Havaarivut.....	8
Talvanna Piyakhavut Hivumuutumik unalu Ihumaaluuttingit Iglukhailiurniqmik	10
Hakugiktiqtuq Apqutikput	18
Hivunikhanahuarluginit.....	20
Uqaqatigikkhimmaarlutit	23

Nutaqqat ulapqiyut haniani iglu Kinngainmi, 2017

Manny Noble
PHOTOGRAPHY

Qanurittaakhaanik Hulinahuarutinganik

Huli iglukhamik ihariattihimajugut.

Amihut Nunavunmiut huli aimavikhariaqaqtut. Tadja ihariagiyuq inuit iglukhamiknik qaangiutiyya piinarilaqihimayut 25-nguyuni nunallaani. Tadja, piqaqtuq mikiumik iglukhamut himmautingit kavamatkunnut maniktaqtiyut iglukhat ukunatitut inuit iglukhanginnik. Pikmat uumannga, amihut inuit inungnun iglukhamiknik nakuuyumik maniliuqtut ayurhaqtut - himmilimaittut nanminiqaqtunut atuqtakhamiknik unaluuniit nanminiqalirami iglukhamiknik.

Piqaqtuq itqurnaruteauyuq 3,545 ilangit iglukhailliut. Taimaa Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat (NHC) munariyait 5,582 inuit iglukhanginnik igluqpiliuqtullu 80-nik nutaanik iglukhangit ukiunguraangat, una piyuq qanigingitaanik pigiami ihariagininnaganik. 37 pusantnguyuq Nunavuutim amihuuninngit ittuq "iglukhangit ihumagiyaupat ihuangittuq, inkhaittuq akituvallaarmalluuniit", imaatut ittuq iglungit ihariagiyuq amihumik ihuarhaqtakhaq, ihuangittuq inikhaitpallaarmat, unalu/unaluuniit akituvallaarmat¹.

Ilihimayugut ihuarhinahuarniq iglukhailliurniq pilaqutiniaqtuq taavungaraaluk hivuniptiknut. Amihuunivut angikliyuumiliqtuq amigaitpallaarmat biibiniliqtut, Inirnivillu amihuuninngit ihumagiyauyuq nampanga malruiqtuqniaqtuq 2043-mi.

Nunaqaruvit qulvahiktumi tukiqaqhunilu iglukhavut akihautilik arlingnaqpiatqumik.

Avataani 70% haffumanit iglukhanut angmaumajut Nunavunmi kituniqaak iglukhangit.

Ilihimajavut hunaliqaak naammagijauvaktut hivuraanit turaarvikhanit iglukhanut akihautingit havangnaittuq ilaani hamani. Aimavit igluliuqtukhat hilakput qulvahiktumi nunaptingnit taimaa uunaqutikhangit naammagijaujukhat akikhijuummirianganit hapumminahuarlugillu nuna avativut. Haffuminngatut, quajimajaqqut ilitturnaqtuq igluliuqhimajut tallimanit-igluqaqtut taimaa naammatqijauvakhuni tadja uvannagat mikijunnuit iglut ihuarijamingnilu aimaviit.

Ilihimayugullu piqariami amihunik ayurhautinik iglumik nanminirilirami, akituvallaarmat niuviriamti pihimagami iglumik, piplugu maniliqininnganik, ayuttukhaq maniqariami pigiami maniqarvikmit atukkiriами iglukhamut.

¹Iglukhangit ihumagiyaupat ihuangittuq, inkhaittuq akituvallaarmalluuniit naunaiyarhimayuq uumannga 2016 Naunaiyayut, Qaffiuyut Kaanatami

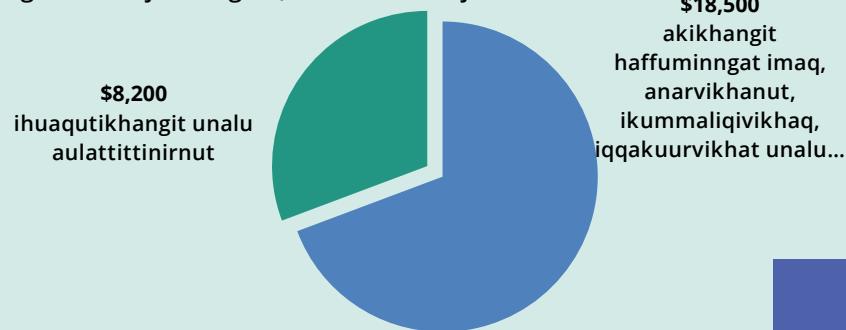
Amihut ilaliutauhimajut taimaa ilaliutivagaat puqtuhijut akikhangit iglukhanutu unalu munarijakhaat iglukhanut Nunavunmi.

Nunavut'ip hilaup unalu nunaliqiningit ilitturnaqtut arlingnaqtut akihautingit igluliuqtunut igluliurahuaqtunut. Akittuqpallaaramik pivallianahuariami nunamik pivikhaanit nutaamik igluliurvikhangit. Uunaqutikhailliuqhuta, anarvikhanut, imaq unalu qulliliqinikhaq, akittuqpallaqaqhutik. Nunallaangita'p 25-nit nunalit ungahikpiaqtut, apqutiqanngittuq akhaluutirjuananut apqutiqanngittuq, tukiqaqtuq tamaat igluliurvikhut agjaqtavuktut auannguraangat umiakkut tingmiakkulluuniit.

Talvuuna, akinga iglukpiliurutikhanik akitutqiayukmat ahinit Kaanatami.

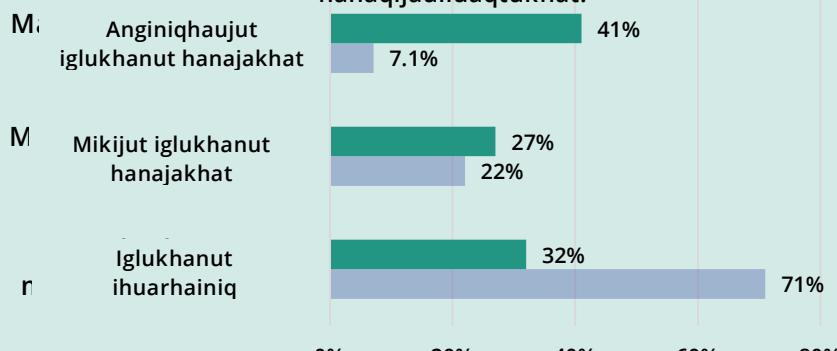
IGLUKHANUT AKIKHANGIT: ILIHIMAVIT?

Tamainnut kitunulikaak igluliukhanut akikhangit hamnauvluni \$26,700 aippagunnguraangat ihuaqutikhangit munarijakhangillu, taimaa ilaliutijut:

Qanurilingajut iglukhavut hanagialik pijumajainnit

Una titiraqhimajuq takunnaqhuni qanuq angijaaqtumik ihariattihimajugut iglukhanut ihuaqutikhangit Nunavunmi. Haniraani 34% haffumanii Inuit aimaviqaqtut hanaqijaulluaqtukhat.

■ Nunavut ■ Kanata

Qanuq tukiqaqqa?

Munariniq ihuarhainiqlu akituyut maniirutiyuqlu nutaamik iglukhamik tamainni Nunavunmi.

Ilangit havaativut ikigililaqtuq akikhangit igluliurahuaqtunut taimaa ajuqhautilaaqhutik naiglilaaqhugillu igluliurahuarnikkut pivallianikhanut hananirnullu.

Havaqatigigupta atauttimut munarigiangani haffumanii pivikhavut kitunulikaak iglukhanut, akikhijuummilaqtuq hanavikhanut. Una manikharyuumiutiutuq nutaanik igluqpiliuriami.

Ihuarhinahuarniq iglukhailliurninnga hivulliutigiyakhaq – ihariagiayuq aaniaqtailiniqmut nunagiyaptikni ilaptiknullu.

Igluqariami ihariaguutigiyayuq aaniaqtailiniqmut ilamiknut aaniaqtailiniqmullu nunallaanut. Iglut unaguirvigiayakhaq ilamiknut atauttimiigiamiknik alappaarnaithkuliriamiknik. Angayuqqaanguyut iglukhaqaqtukhat aivivikhampiknik taimaa tunigiami ilamiknut. Nutaqqat ihariagiut inikhamik ulapqigiamiknik sikuurutimikniklu iniqtiriamikni.

Inugiakpallaarniq atauhiq iglumi ayurhautigiyayuq Nunavunmi. 35 pusantnguyuq tamaita iglut inugiakpallaakhimayut ihuangittuq inugiakninnnga ilamiknut², 56 pusantnguyuq Inuit iglulgit inugiakpallaarniqmi³. Una ayurhaqtigiyait inuit inikhaqalluanganinmata. Ilihimayugut nakuungittut iglukhaq akhuraaluk qayangnautigiyayuut tiibii-mut, aadlauyuq aaniarut ayurhautigyaqqut Nunavunmi. Ilihimayugullu ilangit nuuttaaqtut ihuaqtumut iglumut, atuqpagait ihuarhainiq tamainnut aaniqtailiniqmut nakurudjutimullu, unalu ikikliyuumiqtuq ihumaalukniqmk puvaklukniqmklu.⁴

Hivumuuliqtugut piliulirhuta nanminiqqut piliurhimayuq Nunavunmi ihuarhaidjutikhanik.

Hakugikhimmaaqtakhavut havakvivut havaqatigiikniqlu tamainni Aadlatqiiktuni kavamanganik, GN havakvinginnit, Inuinnait timiqutigiyayuut, nunallaanut, nanminiqtaqtunullu ihuarhigami iglukhailliurutivut.

Atauttimuuliqtugut nunavunmiutauyumik ihuarhigami iglukhailliurninnga unalu ikayuqtaatigut pigiaptikni nakuuyumik akuniraalukmut manikharniq. Taimaa 9-nik ukiunik, hivumuurhimmaaqniaqtugut uuminnga \$265 milliat taalamik manikmit uumannga Kaanatami Igluliqiitkut qanuriliurutikhangit unalu \$9 milliat taalamik Kaanatami Iglukhanut Ikayuutingit kaanatap kavamangamit.

Atauhiyuq ilihimayait – havakhimmaaqtukhauyugut ihuarhigami iglukhailliurutikput.

*"Hamna Inuit annairaaqpaktut
havaqatigiikhutik atauttimut.
Annaumajumagupta, atauttikkut
havakhimajukhaujugut. Tunijumagupta
[Nunavunmiut] aimavikhaq, tunilugit
inuutiarnaqtumik inuuhiq, atauttikkut
havakhimajukhaujugut."*

- Patsy Kuksuk, Tukimuaqtittiji Piliriakhanut, Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisan

Humik piqaqqa uumani taiguagakhaq?

Una taiguagakhaq naunaiyaqtait ilangit nakuuyumik piyavut taimaa aippaanganit, unalu ilangit ihumaaluutingit piyakhavut, talvanna piyakhavullu naunaipkaidjuutiniaqtaatit. Aadlanut uqaliqtavut ilangit nakuuyumik piyut unipkaat naunaiqtaa qanuqtut havaqatigiikniq ikayuqtaatigut ihumaliuqtavut qanuriliurutigami.

²Kaanatami Iglukhanut Naunaiyainiq 2018, Qaffiuyut Kaanatami

³Naunaiyayut 2016, Qaffiuyut Kaanatami

⁴Kaanatamiutanik Taiguagakhaq Inungnut Aaniaqtailininnganut 2019, Mylène Riva et al: Nuuttuq nutaamut inuup iglugaluananulluniit: akhuurutauyuq aaniaqtailiniqmut ihuarhainiq Inuinnainnut inirnniinik Nunavikmi Nunavunmilu.

Igluliuatigiilaauqta Havaarivut

Humunngauliqqa

Nunavut Kavamatkunni (GN), igluqariami hivulliutiayakhaq. Uvani 2012, qaangiqhimajaqqut pivikhavut

*Igluliuatigiilaauqta:
Atauttimut
Igluliuatigiikhimaluta
iglukhanut parnautingit.*

Ilagijavut hamna parnautikhaq, munarivikhavut tautuktuujaqtavut iglukhanut iluani nunallaanmi aimavikhavut tamainnut.

Piinarialaqihimayavut Nunavummiut iglukhakhanginnik ihuaqtuq ihariagiyamiknik.

Piumayugut iglumik ikayuqtaatiknik, ilatit, nunagiayllu aaniaqtailigami.

Qanurittunik igluqpiliurumayugut taimaatut atauttimuuriami Inuinnait qangaraaluknitamik ilihimaniq nutaamut igluqpiliurninnganut.

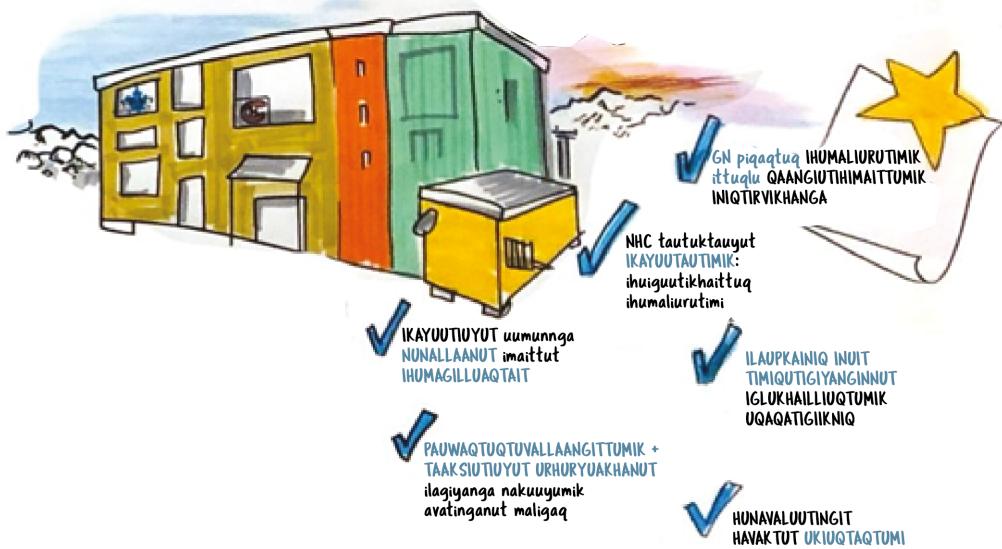
Havaqatigiumayavut Aadlat iglukhamut kiudjutinik havaktuq ukiuqtaqtumut.

Havagumayugut Nunavunmiunut, nunallaanut, Inuit timiqutigiyanginnut, havakviuyunut, aadlatqiqinullu kavamatkunnut aturiaptikni atayuq hakugiknivut ikayuutivullu nakuuyumik.

- ✓ IHUMAGILLUARLUGIT QULLIQPAANGUYUT TALLIMAT HIVULLIUTIYAKHAT
- ✓ NUUTIRINIQ qanuqtut IGLUQPALIURNIQ piyuq taimaa hilakput aadlanguqtiliqilluni
- ✓ UKIUQTAQTUMI MANIKHARNIQ naunaipkaidjutiniq: ATAUHQ NIPI
- ✓ AADJIKUTALIURNIQ Igdluit qanurittut iglungit inuagiakpallaangittuni nunallani

HIVUNIQMI QANURINNIAQTUQ

Upalungajautivluta iglukhanut Nunavunmi.

Igluliuatigiilaauqtavut: Ataattimut Igluliuatigiikhimaluta igluliqiitkut qanuriliurutikhangit piliurhimayuq hivituyumik uqaqatigiyavut ukununnga Kavamatkunni havakviuyut ukununngalu Inuit timiqutigiyanginnut nunallaanullu. Ataattikkut, piliuqtavut Akuniraaluk Qanuriliurutikhanut Piyakhampik ihuarhigami ihariaginingga iglukhamiknik Aivikhaittununlu Tunngavinga (2012) Maligangalu (2013).

Una piliuqtaa qanuriliurutikhaq ihumaliurutikhamut atuliriamti tamna igluliqiitkut qanuriliurutikhangit, taiyauyuq Parnaiyautikhaq Upangnahaqtangit Igluliqinikkut (2016). Hamma hivulliutiyakhat tikinnahuarutingillu uuminnga iglukhamut ihumaliurutinga:

Nunavut'ip Iglukhanut Hivulliutikhangit

Parnautikhangit aulavikhangit uvanngat Igluliuatigiilaauqta: "Ataattimut Igluliuatigiikhimaluta" Havaarijakhangit (2012)

Angiklikhimalugit
Nunavut'ip
iglukhanut pivikhangit

Ihuaqhilugillu havaqatigilutik
tamainnut
iglukhanut parnautigikut

Ilaliutilugit inikhhangit
tikinnahuarlugit aallatqilingujut
iglukhanut ihariattijangit

Ikajuqhimalugit
nanminirijangit-akhuurahuahaqtangit
unalu
nanminirijangit-ukpiruhuutingit

Nunavut'ip Iglukhangit Upalungajautingit

Hivunikhangit uvanngat Parnaiyautikhaq Upangnahaqtangit Igluliqinikkut (2016)

Tunngavikhaq tamainnut hivulliujut iningit:

Havakhimalugit unalu pilimmakharlugillu piliriakhavut, pivallianingit unalu atuagakhangit munarijaujut ukunangat Inuit Pilimmakhainingit Ukpiruhuutingit

Nailinahuarlugit akikhangit qulliliqinirnut ikajutikhangit Hapumminahuarlugit ilituqhimalugillu atuqhimajaat iglukhanut pivikhangit parnautiqaqut ihuarjammingnit pivallajangit ukunangat naammajajut qaujharnirnut Angikliktiqhimalugillu angmaumajut nunrijakhainit ukunangat ihuaqhimajut iluani nunaalingni upalungajautikhangit unalu nunat aulattittinirnut

Angikliktiqhimalugillu inilluangit haffumanii Maniliurahuangittunut Timiujut ikajuqhimalugillu iglukhanut ikajutikhait Angikliktiqhimalugillu havaqatigiingnirnut unalu ihuarjammingnit ukunangat Nunavut Kavamat (GN) unalu iglukhanut parnautigijunut Ihuaqhilugillu Nunavut Kavamangit (GN) anginiqhautaat unalu igluqpakhalirutikhangit upalungajautingit piliriakhangit Akhuerhuarlugit unalu munarijakaat ukunani Nunavut Kavamangit (GN) iglukhanut ilaliutijakhaat upalungajautingit

Tukiliurlugit tadja iglukhanut ihariattijangit hivunikhangillu kangiqhilugit pijumalluaqtangit aallatqinuit iglukhanut pijumajainnit Qaujiharlugillu inikhautikhangit maniliurahuarnigut, hanalugillu turaarvigilugillu ihuarjammingnit iglukhanut pijumajainnit

Ihuaqhilugit aturaarvikhangit nanminiqutikhangit iglukhat Angikliktiqhimalugillu ilihimajangit ajuinningillu Nunavumiut ikajurlugit ajurnairutingit igluqaqtunut Ihuaqhilugit iglukhanut pijumajainnit haffumanii Nunavut Kavamangit (GN) havaktunut Ihuaqhilugit Nunavutiup ajuinningit kigligutaanit uvani iglukhanut-ilajjaat havaangit

Igluqpiliurniq Ikpiaqyukmi,

Talvanna Piyakhavut Hivumuqtumik unalu Ihumaaluutingit Iglukhailiurniqmik

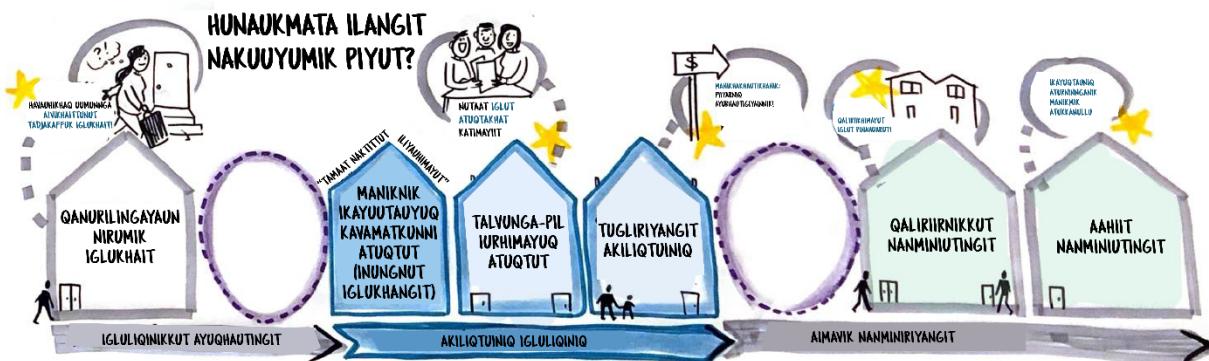
Piqaqtugut iglukhailliurniqmut nakuuyumik piyut hivumuqtuq quviahuitigami.

Havaqatigiiktumik, piliuqtugut hivumuqtuq iglukhailliutaptiknut hivulliutiyakhat qanuriliurutikhallu titirahimayumi uumanii Parnaiyautikhaq. Upangnahaqtangit Igluliqinikkut. Piliuqtavut kitunik piumayavut Nunavunmiunut uumunnga iglukharhiurniqmik piliurniaqtugut uuminnga havaakhaq hivuniqmi. Piliuqtugutluu akhuerutauyut havaqatigiikniqmiq ikayuriaptikni iglukhailliurniqput ihumaaluutingit.

HUNAUKMAT IGLUKHARHIURNIQMIK?

Tamaanguyuq aadlatqiiktunik aadlatqiinguyuq iglukhailliutaptiknut kitunik piyuq ihariagiyanginnik, igluktittiniqmit inungnik ukununnga iglumik nanminiriliriami.

Naunairhimayuq piksami hamna ataani piqaqtuq ilanganik talvannga piyakhat hivumut.

Nakuuyumik piyut unipkaaq: Piliuqtuq nunamikni aktikkulaanga igluqpiliurniqmi

Hanayilirinirmut ilishaqtut Nunavut Ilihariaqpaallivinganit atuqtut nakuun'ngiqtuq iglukhaungiqtuq ayuirhaidjutikhaminik. Tamna igluqpak Kangirliniqmi ittuq tuniyauyuq Nunavut Ilihariaqpaallivikmut ukunannga Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat.

Ilaukmat havauhikhamut, hanayilirinirmut ilishaqtut uumannga Kivalliq Iliharvikyuanganit ihuarhiniaqtait tamna pingahunik iglualilik, piniaqtut piumayauniq havakhugit. Nunguviningani havaap, tamna igluqpak piniaqtait igluqpiliurniqmut maliganganik inuit iglukhamiknik.

Inuliriyitkut Pilirivvingit ukuatlu Nunavut Ilihariaqpaallivinganit manikhaakhanik tuniyait havauhikhangha havaqatigiikhugit Kangirliniq Igluliqiitkut, tuniniaqtuq igluqpiliurutikhnik. Una havauhikhaq ikayuqtuq pliurami nunamikni aktikkulaanga igluqpiliurniqmullu ayuittut ikayuriamikni iglukhailliuriq nunallaani naunaiqtaalu Talvannga Piyakhaq 42 uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahuaqtangit Iguliqinikkut.

Talvanna Piyakhavut Hivumuuptumik

Una titiraqhimaninnga naunaipkaqtait talvannga piyakhavut hivumut (taaqtumik titiraqhimayuq), piqaqtuq ikayuutautiqaqtumik ilanganik (naunaitkatalikmik), iliuraininngillu piqaqtuq ihuaqtumik piyakhaq iniqtirutikhanganik ihumaliurutinganik, tamna Parnaiyautikhaq Upangnahaqtangit Igluliqinikkut (iluanut titiraqhimayumut piringayuqaqtuq nunguvinganilu piringayuqaqtuq).

Hivumuurtigiyuq: Ihuaqhijavut iglukhanut pivikhat

Munariliqtaqqut 5,582 inuit iglukhanginnik unalu 1,623 havaktut kavamatkunni iglukhangit. Qanuriliurutainnik hamna ataani naunaiqta havaavut angikliyuumiqtuq iglukhakhat taimaa qaffinik ukiunik hivuniqmi.

2018-2019

- Aittuqtavut kaantrakhat 105-mut nutaanik inuit iglukhanginnik May 2018-mi.
- Tamaita iglukhangit nappaqtiauliquq qaangiutihimaittumik iniqtirvikhaanik.

2020-2021

- Ihumaliuqtugut igluqpiliurniaqtugut 130-mik nutaanik inuit iglukhanginnik uuminngalu 15-mi kavamatkunnilu havaktunut iglukhangit.

2017-2018

- Igluqpiliuqtugut 90-nik nutaanik inuit iglukhanginnik 8-ni nunallaanut uuminngalu 17-nik kavamatkunnilu havaktunut iglukhangit hitamani nunallaani March 2017-mi.
- Iniqtavut igluqpiliuqniiq 57-nik inuit iglukhanginnik Ikpiaryukmi, Kinnaginmi, Urhuqtuumi, Iglulikmi, Iqalungmi, Kugaarukmi, Naujaatmi, Mittimatalikmi, Sanikiluaqmi.
- Tamaita iglukhangit nappaqtiauliquq qaangiutihimaittumik iniqtirvikhaanik iniqhimayulluuniit.

2019-2020

- Naunaiqtavut \$265M kaanatap manikharniq uumunnga Kaanatami Igluliqjiiktut qanuriliurutikhangit igluqpiliuriami amihunik iglukhanik taimaa 9-nik ukiunik.
- Iniqtavut ihumaliurniq niuvirhunilu nunamik 80-nik nutaanik inuit iglukhanginnik uuminngalu 12 kavamatkunnilu havaktunut iglukhangit.

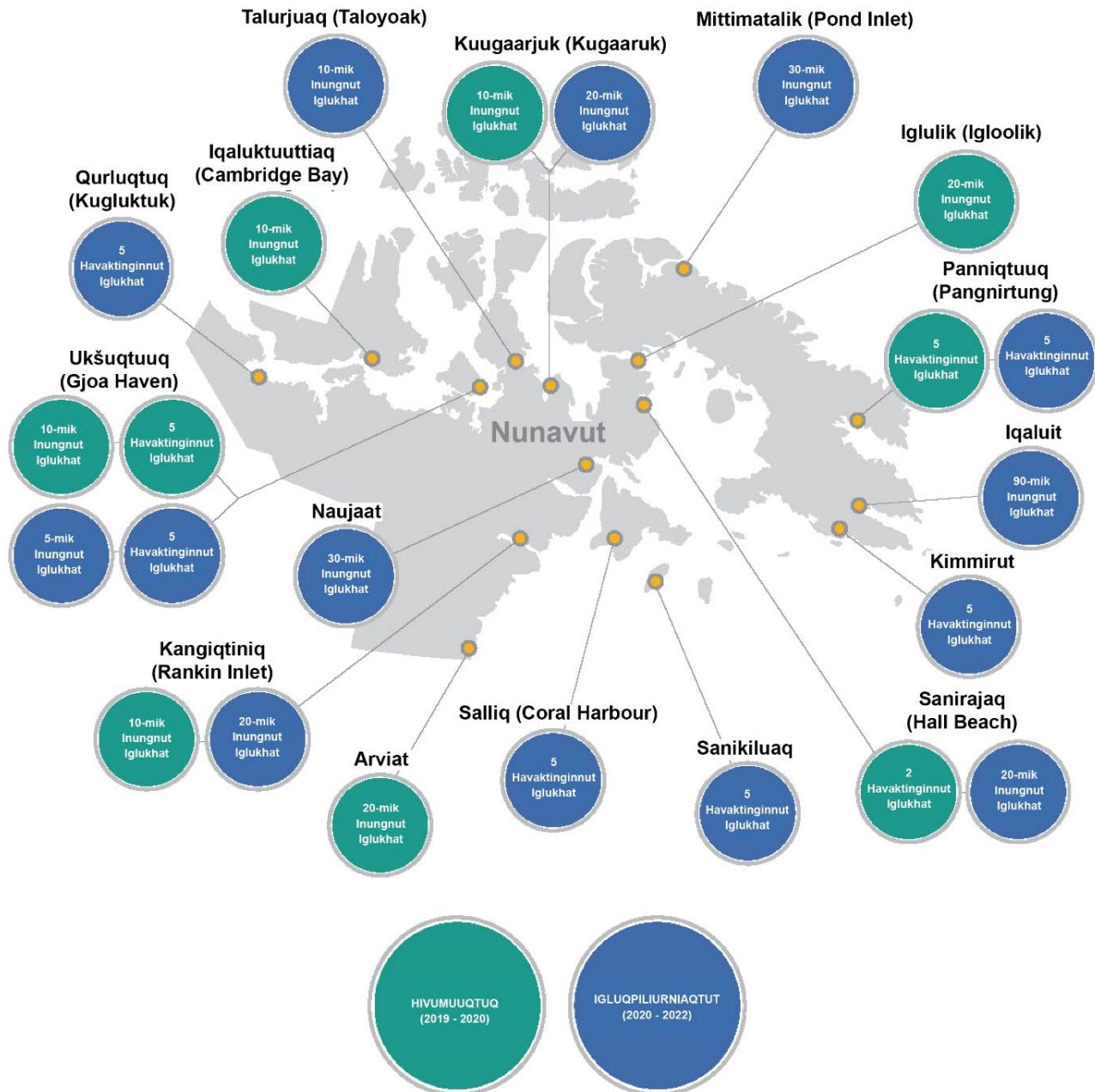
2021-2022

- Ihumaliuqtugut igluqpiliurniaqtugut 105-mik nutaanik inuit iglukhanginnik uuminngalu 5-nik kavamatkunnilu havaktunut iglukhangit.

Hivumuurutigiyuq: Nutaamik igluliuqtut tamainnut nunallaanmi

Una nunauyaq naunaiqtitaa inuit iglukhangit (PH) and kavamatkunnillu havaktunut iglukhangit (SH) iglukhangit tadja piyut (2019-2020) ihumaliuqtauyullu igluqpiliurniaqtait (2020-2022):

Hivumuurutigiyuq: Ikajurnaqtumik igluliuqtut amihunit

- Ikayuqtavut Uquutaq Katimayiingit niuvrutiyuq malruuknik igluqpaknik Iqalungni (1077 unalu 1079) atuqtauyukhat aivkhaittunut iglukhai, angmarahuat March 2020-mi (Talvannga Piyakhaq 4).
- Angiqtauyuq ilagiyangit tamainni qanurittunik igluliuqtakhaq piyut inirniriilluanut ingutaariamikni iglumini ihuaqtumik (Talvannga Piyakhaq 9).
- Piliuqtuq atayumik Talvunga Piliurhimayuq Iglukhanut Havaqatigiiktut atauttimuuqtigiyait GN havakvingit, iglukhanut ikayuutikhampiklu nakuutqiamik pigiami ihariagininnga aivkhaittunut inungnut ilamikniklu, avaliittut piqaqtut unaluuniit qimaayut ningarhiqniqmit, avaliittut ahinunngaqtittukhat Nunavunmut Nunavut (Talvannga Piyakhaq 1, 8 uumanilu 40).
- Hivumuuhimayuq ihumaliurniq pitquyaayuqlu havakviminut piyut uumunnga aivkhaittunut iglukhai malruuklu nutaat iglukhat ihariagiyunut, uuktuutigiyauyuq iglukhaq, hitamallu nutaaq ilamiknut qimaavikhaq (Talvannga Piyakhaq 56 uumanilu 57).

Hivumuurutigiyuq: Ihuarhiyait iglut qanurittaakhaanik

- Nakuuyumik pipkaidjutigiyait uquk naunaiyaininnga 271 iglukni tamainni nunavunmi. Havaktukhanik, tuniyavut Nunamikni Igluliqiingit Timiqutigiyanginnut uuminnga uquk piyarvinga ayuirhainiq, pipkaidjutigiyait ihuarhigiamikni uquk nunagiyamikni pittaarumik (Talvannga Piyakhaq 45).
- Ihvriuqtait uquktauvinka Nunavutim inuit iglunganit, taimaa nakuutqiamik upalungaiyaqtitaagiaptikni hivumuuqtumik uukturalliniqmik ihuarhilugulu uqukmit nakuungiqtuq iglunut nunavunmi tamainni (Talvannga Piyakhaq 51 and 56).

Hivumuurutigiyuq: Ihuarhiyait atuinnarialaqihimayuq iglumik nanminiriliriami

- Angikliyumiqtuq nunallaani maniliqvikhaniq Pangniqtuumut GN-kut maniliqvikhanganik kaantranganik. Una ikayuqtuq piliuriamti aktikkulaanga atuinnarialaqigiami iglumik nanminiriliriami, ukunatitut angikliyumiqtiquqit ilihainiqmut aadlatqianganik maniliqininiq nakuuyumik aturiami, piliurhugu maniknik atuqtailiquplugu nauhimanahuarhugulu iglup akikhanganut (Talvannga Piyakhaq 18).
- Iniqtiqtuq ihivriurutimik uuminnga nanminiqaliriami iglukhamiknik pinahuarutit paqigiami ayurhautingit ihuarhigiamiklu ikikliyuumiriami nanminiqaliriami iglukhamiknik havaanga ulapiqutingit (Talvannga Piyakhaq 16).
- Angmaqtigtavut GN-kunni Havaktunut Iglukat Qaliriikhimayut Nanminiriyayut Pinahuarutinga taimaa ikikliyuumiriami ayurhautinik ukununnga iglumik nanminiriliriami. Itirutigiyauyuq pinahuarut piqaqtuq 60 nanminiriyayut iglut qaliriikhimayut tuniyayut niuvrutiqhat Iqalungmi akikhilaqhimayumik akikhaa (Talvannga Piyakhaq 20).

Hivumuurutigiyuq: Ilaginahuarlugit ikajurlugillu Inuit Qaujimajatuqangit

- Piliurhimayuq angiqtauyuqlu /viqtippalliajut: Piliqhugu Ihuarhailiqtuq, tunngavik piyuq hakugiktigiami aturninnga Inuit nuatqatigiikkut ukpiriyain GN-kut maliganganit pinahuarutinginnillu, atuqtakhainniklu piliuriamti timiqutigiyangit inuinnait qanigliyuumiriami innikmut- akhhuurutikhampiknik (Talvannga Piyakhaq 59).
- Ilaliutihimayuq ilihimaniq Inuit havaqatigiingit iglukhailliurniqput havaanginnik, nayugakhanganik iliurainiq, qanurittumiklu iglukhanga, ukunatitut angikliyuumirhimayuq tutquumavikhaq unalu hiqqutinik tutquumavikhaq kiluutaqhimayumik (Talvannga Piyakhaq 9).

Hivumuurutigiyuq: Atukkiqtuq akituyunik nutaat manikharvikhangillu

- Piliuqtuq Kaanatami Iglukhamut Ikayuutinga iglumiuatigiiktunut ayurhaqtut \$1 milliat taalamik atahuqmi ukiumi taimaa 9-nik ukiunik (Talvannga Piyakhaq 57).
- Uqaqatigiyut manikharniq inungnut iglukhamut ukunuuna Kaanatami Igluliqitkut qanuriliurutikhangit. Tamna **nutaaq Kaanatami-Nunavut Iglukhamut Angirutinga tuniniaqtuq \$265 milliat taalaavyaktumik taimaa 9-nik ukiunik**, pipkaidjutiyuq 700 nutaaq iglukhamut iglukhangit tamainni nunavunmi (Talvannga Piyakhaq 57).
- Pipkaidjutigiyait **\$1.2 milliat taalamik, tuniayuuq ukunuuna Inungnut Aulapkaitjutikhanik Manikhat**, ihuarhigami nutaanguqtiriami Arviamut unalu Iqalungmi Inirniriit Katimavinga igluqpiliurninngalu nutaamik inungnut iglukhamut tutquumayuq inirniriinut (Talvannga Piyakhaq 57).
- Nutaanguqtiriyait GN-kut Havakvimir Pivallianiq Pinahuarut manikharniq angikliyuumiriami pittaaqtunik iglukhamut havauhikhaq (Talvannga Piyakhaq 38).
- Ilaliutihimayuq maniliurniqmut pivallianiq inungnut kuapuriisingat ikayuriamikni pipkaidjutigami angitqiamik iglukhamut-piyut havauhikhaq (ikayuqtuq Talvannga piyakhaq 39).

Hivumuurutigiyuq: Piliuqtuq nunallaani aktikkulaanga

- Tuniyuq havaakhamut pivallianiq ikayurhugit ayuirhalirk pinahuarutit ukunatitut Havaamik Pinahuarut Ihumaliurut, tamna G.R.E.A.T. Pinahuarut, havaktut Ayuittunik Kaanatami, auyamilu ilibaqtut uumani hanayilirinirmut pinahuarutit (Talvannga Piyakhaq 43 uumanilu 44).
- Pipkaidjutiyuq hanauyaliurniq ilibaqtut tuniffaariamiknik nunagiyamiknut ukunuuna pinahuarutit ihuarhaqtillugit ahiruqhimayut iglunigut nunagiyamikni, taimaa angikliyuumiqtiqlugit iglukhamut piqaqtuq piliuqhuni nunamikni ayuitamiknik (Talvannga Piyakhaq 43 uumanilu 44).

Hivumuurutigiyuq: Nutaannguqtiqqtangit atuagat haffumanit Nunavut Kavamangit (GN) havaktunut iglukhangit

- Ihivriuqtait nutaanguqtiqtaillu nutaaq Kavamatkunnillu havaktunut iglukhangit Maliganga, tuniyuq naunaittumik qanuriliurninngalu iglukhangit GN-kunni havaktunut, unalu piliuqtuq nutaanik katimaiyinik iglunik iglunkitauuyut inungnut ihuiguutigiyauyuniku (Talvannga Piyakhaq 21, 22 uumanilu 23).
- Katitiqtuq iglut nampangit naunaiyariami inuittut iglut, iglut ihuarhaqtakhat, ingilradjutinginniklu ayurhautigiyainnik piliuriamni naunaipkaidjutillaqtumik piyakhangit (Talvannga Piyakhaq 47 uumanilu 48).
- Piliuqtuq nutaamik Havaktuliqiyikkut (HR) havakvinga GN-kunni ihumagillaqtakhaa uumunngalluaq havaktunut aktikkulaanga unalu Inuit Havaktut Maligaq (Talvannga Piyakhaq 21 uumanilu 23).

Hivumuurutigiyuq: Ilauqatigiikniq havaqatigiikniqlu

- Piliuqtuq tamainnik-kavamatkunni qanuriliurutikhaq munariyakhaq naunaiyakharlu tunngavinga GN havakvinganut pihimagiami hivumuuqtuq iglukhamut hivullutiyyakhat (Talvannga Piyakhaq 60)
- Qinirhiayuq pivikhaqautikhamik ikayuutikhaliuqtunik havaqatigiikltut ilaugiami iglukhamut (Talvannga Piyakhaq 37).
- Katimapkaiyuq malruuknik uqaqatigiikniq nanminiqaqtunut tigumiaqtuuqatauyunut igluqpiliurniqmut uqariamiknik ayurhautigiyainik unalu pivikhaqautikhaq iglukhamut pivallianiq Nunavunmi (Talvannga Piyakhaq 39).

Hivumuurutigiyuq: Amihunik ihuarhaqhimayut akituyunik aulapkaitjutikhanik ihumaliurniq

- Ihivriuqtait nutaanguqtirhugit GN-kut akituyunik aulapkaitjutikhanik ihumaliurniq havaanga ukunuuna tamainnit-kavamatkut ialuniq piliuriami ihuaqtumik, naunaitkutamik-ittuq naunaiyainiq havaanga akituyunut manikharniq apirhiyt ihuarhigiamilu naunaituq (Talvannga Piyakhaq 30 uumanilu 31).
- Havaqatigiikhutik haamlatkunnut igluqpiliuriami aktikkulaanga akuniraaluk akituyunik ihumaliurniq nunanganullu pivallianiq (Talvannga Piyakhaq 28).

Hivumuurutigiyuq: Pauwaqtuutilluaqtailigilluarumi

- Angmaqtiqtaa hiqinirmiit pauwaqtuutigiyuq Pinahuarut inungnut atuqtunut pipkaidjutyaatigut nakuutqiamik aturiami pauwaqtuutikhamik akituvallaangittumiklu. Hiqinirmiit pauwaqtuutigiyuq atuqtut piinarialik pauwaqtuutimut manikhaq ilakunganik pauwamik tuniyuq uumannga nungulaittumik pauwaqarninnga aturninnganut (Talvannga Piyakhaq 49).
- Angmaqtiqtaa Pauwaqtuutilluaqtailigilluarumi Nunavut inungnut ilihainiqmut uktuutigiyauyuq qanuqtut pauwaqtuutilluaqtailigami, manik atuqpallaarnaittumik, ikayuriami hukhaungittailiyuq avatiptiknik (Talvannga Piyakhaq 52).

Hivumuurutigiyuq: Nakuuyumik piyut sainiuttinga uuminnga Nuutiqtauninnga Angirutinga-Pittaarninnganik

- GN munarilirniaqtait Kavamatkut nunagiyanganik Nunavunmi, munarilirniaqtavut munarininnga nunakput, imaqqtuq ikayuutinginniklu uumannga kaanatap kavamangani.

Hivumuurutigiyuq: Hakugiktumik maniliqinirmut kiuttaarniq

- Piyut malruuknik ukiunik ihuaqtumik maniknik ihivriuqtut munariayyuq NHC-kunnit havaqatigiikhutik Nunagiyaptikni Iglukhamut Timiqutigiyanginnut (LHO-ngit). Hakugiktumik piyut munarigiami maningit, qaffiuyut naunaiyainiq, akituyuniklu tuniyuq piinariaqihimayuq manikharniqmik uumunnga amihunut iglukhanik.

Nakuuyumik piyut unipkaaq: Piliuqtuq Iqaluit Imingayunut Aivikhaitunut Iglukhait uktuutigiyauyuq akuniraalukmut atuqtakhanginnik

2018-mi, Qikiqtani Aaniarvinga naunaiqtut qaiyut inungnik qaitquingitqaarhugit imingagumik. Nakuungittumik pikmata ilanginnik imingayunit pipkaidjutiyut aaniarvikmut qayangnarutipkaiyut piiqtauyut ilitariyauninnganik. Ihuarhigami una ayurhautinga, Inuliriyitkut Pilirivvingit havaqatigiliqtait Inukshuk Katimayiingit piliuriami "Imingayunut Aivikhaitunut" qanittumik igluqpakmi nayugakhaanik imingayunut hilamiittailigiamikni.

Talvani, Imingayunut Aivikhaitunut hiniktarvipkaiyut 18-nguyunik inuit atauhiqmi ublungani. Nampangat imingayut, aippaaqttauq nampangit qinirhiayut irhitaaqtipkaiyunit, ayurhaqtut aippaaqtigiikminit, ningarniqmillu aadlani aivikhaqarvikmi. Tamna uuktuutinga hivumuutqitauyuq pingahunit 6-mut tatqirhiutimut, aaniarvik talvannga pihimaliqtaat ilitariyaudjutinginnik. Paliihimatkut nakuugiyaa tamna imingayunut aivikhaittumut atuqtauyuq, ikayuqtuq inuit itiqtauvinggaaminiq piiqtaiyallu qanuriliurutikhanik.

Una uuktuut ikayuqtuq naunaipkariami uuktutikhamik havaqatigiikniqmut ikayuutimullu iglukhamik hivumuutqutuq, aadjikutariyuq Talvannga Piyakhaq 4 uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahaqtangit Iglukhamut. GN tadja havaqatigiliqtait Uquutaq Katimayiingit aulapkariami tadja taiyavut Mikiumik Ayurhautiliknut Aivikhaq akuniraalukmut, angmaffaaqtuq January 2020-mi.

**Piqaqtuq
ihumaaluutingit
talvangaanit.**

Akhuurutaulluaqtuq ayurhauti hivumuuptiknut amihunik piyuq mikiumik piqarhuni - munarihimmaaqtakhavut ikayuutikhaqqut, aktikkulaanga, unalu manikharniq tunigiaptikni iglukhamut kitunik piyakhaq ihuaqtumik pilugu.

Una titiraqhimaguj ilitturnaqhuni ilangit akiharnaqtumik tautukpagavut.

**MANILIQINIRNUT
IKAJUUTIKHAT**

- puqtuhiligit imautigut akikhangit ≠
- akikhimajut inutuqanut tamatkjuitut
- nanminiqutiligut akikhangit ≠ inuuttiarnirnun

NUNALIIT KAVAMANGIT

- amihut inkhautikhangit pijumajainnit
- tiliuffaarmilutit akikhimajut aallannuqtighimaittagit iglukhanut akikhangit
- akihaqtangit nanminirjangit/kitunuliqaak hivunikhautikhangit - haffuminngatut mikijuit aimavingit
- ilaliutjanganit Inuit Qaujimajatuqangit
- akikhangit puqtuhijut uvanngat nunalininguititigut

IGLUKHANUT TUNIHINIQ

- naiklijauhimajut aulajuitut ukunangat nunalit pijumajangit
- ikaarningit avguuningit pijumajainnit
- nuulaaqhimajut iglukhanut - haffuminngatut inuit itigtauhimagaluaqtut

**AKHUUQTANGIT HAFFUMANI
IGLUKHAMUT TIMIKHAAT**

- tuhagakhanut akihautingit
- nalunairutikhangit piliriakhat
- qulaaniittut pivikhavut "ublumimut"

**PIVALLIANIKHANUT +
NUNANUT ANGMAUMAJUNUT**

- ihariattijut pivallianikhanut
- tutqittaqhimaittuq kigligutikhangit haffumanit inkkut ilangani

**AANNIAQTAILINIQ +
IGLUKHANUT**

- ilagiiktut upalungajautikhangit pijumajainnit/aktilaangit
- inugiakhivallaarniq
- mattuhiqtailiniq ingirlutikhangit aulannaqtuq

HAVAKTUT IGLUKHANGIT

- nanminikhaittuq aturvikhangit nuugiami/ahivajajangillu
- havaktittijut akihautikhangit
- timiujunut
- iglut inuqanngittut
- iglukhat ihariattijut nuuvikhangit upalungajautit uuminngatut havaguiqhimajut

Hakugiktiqtuq Apqutikput

Qangannuaq GN havaqatikput atauttimuuqatigiyaqqut
nutaanguqtiriami tamna Parnaiyautikhaq Upangnahuaqtangit
Igluliqinikkut, kavamaup naunaitkutinga unalu Qanuriliurutikhanut
Piyakhamic pigiamikni iglukhamut ayurhautingit Nunavunmi.

Nutaanguqtirniq iglukhailliurniqput Qanuriliurutikhanut Piyakhamic

November 2019-mi, Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat katimapkaiyut malruuknik ublunik ayuirhainiq taiyauyuq *Pathways Home (Apqutinga Aiviknut)* atan'nguyanut havaqatigiiktunut timiqutigiyanginnut GN-kunni.

Piliurninnga kaanatap kavamanganut *Kaanatami Igluliqiitkut qanuriliurutikhangit* ukuatlu Inuit Tapiriit Kanatamiup 10-nik ukiunik *Inuit Nunangat Igluliqiitkut qanuriliurutikhangit*, katimapkaigiami ihuaqpiatqut hivulliqpaanga ilauqatiplutik taimaa angmaqtirmagu una Parnaiyautikhaq Upangnahuaqtangit Igluliqinikkut. Tamna Parnaiyautikhaq nutaanguqtiriniq, taiyauyuq *Pathways Home (Apqutinga Aiviknut)*, Kingulliqpaanguyuq titiraqhimayuq uumannga *Igluliqatigiilauqta: Atauttimut Igluliqatigiikhimaluta* havauhikhaq.

Tamna ayuirhainiq piyuq pivikhaqautikhamik uvaptiknut aadlanut uqariami nakuuyumik piyut unalu ihumaaluuutingit, hakugiktiyuq ilauqatigiikniq naunaiyariami humut pigiami aadlanut piyavut tautuktuuyaqtaptiknik uuminnga ihuarhiyait iglukhamut Nunavunmi. Ikayuqtumik piliuqtavullu imaatut akhuurutauyumik qanuqtut naunaiyariami, uqaqatigiami ilauqataugiami pigiami iglukhailliurniqput hivulliutiyakhat.

Nakuuyumik piyut unipkaaq: Avvaktiplugu kavamatkut tutquumavinga igluqpiliuriami ikayuutauyuq iglukhamut

Ikayuutauyuq iglukhamut kavamatkunni-tamainni hivulliutiyakhaq, taimaa havakviuyuni havaqatigiiktut akhuurutauyut havagiami tamainni tutquumaviptikni.

Piyuq uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahuaqtangit Igluliqinikkut, Nunavut Kavamanga piliuqtuq akhuraaluk havaqatigiiktut ihumagilluaqtait iglukhamut ihariagiayuq angutinut, arnanut, ilaqaqtunut, inuulrammiinut, inirninnguliqtunut, Inirniyunut, unalu Nunavummiut inuuyut ihumamitigut ayurhautilgit timimitigulluniit ayurhautilgit.

Una havaqatigiiktut qun'ngiaqtuq iglukhamut tuniyuq ikayuutauyumik havaanik, akuniraaluk hakugiknnanganik, angikliyumiqtuqlu inuuuhinga tahapkununga atuqtut ilinnganiq. Unalluaq, ihumagilluaqtanga ikayurumitku inuit aivikhaittut, piqaqtut qimaayulluuniit ningarhiinaqtumit, tahapkullu ihariagiyyut anitauyut Nunavunmut. Una havaqatigiiktut ilaliutiyuq Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat, Inuliriyitkut Pilirivvingit, Munaqhiliqiyitkut Maligaliqiyikkullu.

Tadja piqaqtuq tallimanik Munariayukhat akuniraaluk nayugavikhaanik tuniyuq ubluq tamaat 7-nik ublunik munariayayukhat 44-nut inungnut (Arviat, Iqaluktuutiaq, Urhuqtuuq, Iglulik Iqalungmilu).

Una havaqatigiikniq naunairniaqtaa nakuuqpiatqumik kangirhiyavut adlatqiinik iglukhamut ihariagiyyait, piliuriami maliganik unalu pinahuarutit pigiamikni tahapkut ihariagiayuut, piliuriami havaqatigiikniq tunigiami ihuaqtumik ikayuutikhamik, iiklikliyuumiriam ayurhautingit tahapkununnga ihariahuktunut. Una akhaadjikutariyaa Talvanna Piyakhaq 1 uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahuaqtangit Igluliqinikkut.

Apqutinga Aiviknut
Igluqarnimut Turaatuq

Nutaanguqtifaaqtait Parnaiyautikhaq Upangnahuaqtangit Igluliqinikkut

Nakuuyumik piyut unipkaaq: Atuqpallaangittumik pauwaqtuutimik akinga uuminnga Hiqinirmiit pauwaqtuutigiyuq Pinahuarut

Qulliq Alruyaqtuqtunik Ikumadjutingit (QEC) angmaqtigtait Hiqinirmiit pauwaqtuutigiyuq Pinahuarut April 2018-mi, iniqtigtuq Talvanna Piyakhaq 9 uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahaqtangit Iguliqinikkut.

Tamna Pinahuarut pipkaidjutiyuq inungnut atauhiqmut haamlatkut maniliqutinga atauhiqmut nunallaanut piliuriami nanminiq pauwakhanganik unalu ihuipkaqtait pauwakhanganik aturhutik mikkarmik naunaitkutaq nutaanguqtirniq pauwaqutingananik. Tamna nutaaq Pinahuarut ikikliyuumiqtuq pauwaqtuutimut akinganik, mikhilaaghugu Nunavuutim ihariagininnga urhuquyamut, piyaqtaillu puyuanik anianiit.

Hiqinirmiit pauwaqtuutigiyuq atuqtunut piyut pauwaquutimut atuqtakhamiknik QEC-kut tutquumavinga maniliqutingit ilakunganut pauwaliuqtamiknik. Ilakunga pauwanga iliuraqtauffaaqpaktuq pauwaqutinganut. Una uuktuitigillaklugu, atuqtut piqaqtut hiqiniqmit pauwaqtuutinik iliurainiq piliuqtuq amihunik pauwakhamik auyami, tuniyat pauwaqtuutinut atuqtakhanginnik ukiumi.

November 2019-mi, QEC piyut 12 pauwaquutimut aturninnga naunaitkutakhanik uuktuutikhamik. Ilangit tadja iliuraqhimayut, angiqtauyut ihibriuqtauniaqtullu. QEC maligaliuliqtuq ittunut havakviit unalu timiqutigiyanginnut iliurarumayunut atuinnaaffaaqtaanik pauwaqtuutikhamiknik.

Hivunikhahuarlugit

Uumaní ayurhautinga, ungháktuq iniqtíqtakhavut tamaita Nunavunmiunut igluqarháriamikni.

Aadlanut uqaqtavut nutaangurhimayuq iglukhamut

Qanuriurutikhanut Piyakhamik unalu talvannga piyakhat hivumut unalu ihumaaluutingit. Piqaqtugullu nutaanguffaarhimayuq qanuriurutikhaq qanuqtut havaqatigiktakhavut atuliriami hvulliutiyakhaptikni.

Hamma ilangit talvannga piyakhavut.

ATAUTTIMUT IGLULIUQATIGIILKHIMALUTA

Malingnahuarlugit pivalliadjutikhavut

Piliuqtugut nutaaq munariniq naunaiyainiqlu tunngavikhaq Parnaiyautikhamut, aadjikutariyuq Talvannga Piyakhaq 60 uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahuqtangit Igluliqinikkut. Una Tunngavinga ihumaliurutauyuq atuqtakhaq nakuutqiamik uqaqtaaqtaa GN-kut hivumuutuq iglukhamut.

Una Tunngavinga atuqtauniaqtuq naunaiyariami ihumaaluutingit pivikhaqautikhaniklu, ayuiriaptikni ulapiquitigiyaptiknik, naunaiyariami pilaqutingit, piinaliriami kiuttaaqtumik pigiami hitamauyut iglukhamut hivulliutiyakhat piliurhimayuq uumaní *Igluliuqatigiilauqta: Atauttimut Igluliuqatigiiikhimaluta*.

Piqarumi Qanuriurutikhanut Piyakhamik naunaittuq imaatut akhurutayuq, nakuuyumik naunaiyaqtaaqtaavut Aadlanullu uqarlugit hivumuutuq iglukhamut iliknut havaqatigiktaptiknullu.

Avvautigilugit nakuurnikhangit nutaannguqtirlugillu iglukhanut

Qakunguraikpat Aadlanut uqarumayaqqut hivumuutuq iliknut – angiyut mikkauyullu – tautuknaqtumiklu ihumaaluutigiyaptiknik.

Una hivulliipaanguyuq malruuknik ukiunik Qanurittaakhaanik Igluliqiyiitkut taiguagakhanganik. Pitillugu himmautiyut ukiunik, tuniyaqqut naittumik nutaanguqtiriniq, taiyayuq Qanurittaakhaanik Iglukhamut Takuyakhaq. Piumayaqqut hapkuat taiguagakhaq nutaanguqtirininngillu imaatut akhurutayuq alianaqtumiklu. Qinirhiayugut Aadlatqiiktumik qanuqtut takupkariaptikni iliknut, ukunatitut inungnut tuhaqtipkaidjutimik, ilauqatigilugit quviahuitikkut, naalautikkut, taiguagakanilu.

Ilaliutilugit ukunanngat Nunavunmiut

Atauhiuyuq hivulliutiyakhat ilaupkariami Nunavummiut amihunik uumaní iglukhailliurniqput Qanuriurutikhanut Piyakhamik:

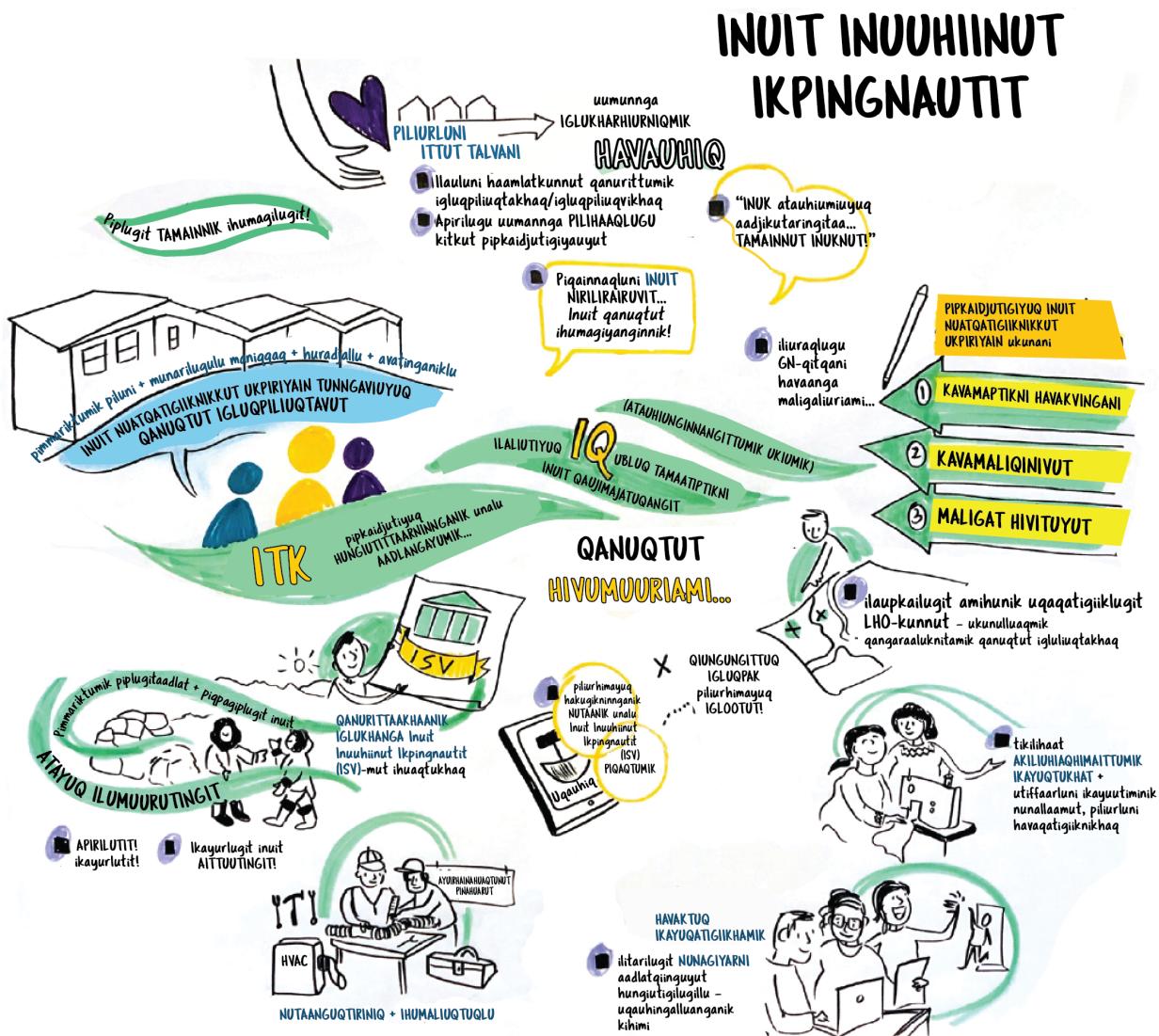
- Naalagumayaqqut Nunavummiut ilihimayarniq, atuqtamiknik unipkaangillu ikayuriaptikni piliuriami tunigiamilu iglukhamut, ikayuutingit unalu pinahuarutit – uumannga aivkhaittunut iglukhais uumunnga iglumik nanminiriliriami, uumannga Inirniriinik munariniq uumunnga inungnut iglukhamut – atuliqtitaayuq Inuit nuatqatigikkut ukpiriyain unalu inmingnut-ikayuutauniq.
- Kaititriumayugut naunaitkutamik iliknit nunagiayarnillu ikayuriaptikni naunaiyarlugit iglut qanurittaakhaanik piqarninngalu Nunavunmi.
- Tuhaayumayugut qanuqtut naunaitkutangit uqarninngalu uumunnga imaatut akhurutayuq atuqtauyuqlu iliknut, tunigiamilu pivikhaqautikhamik uvaptiknut Aadlanut uqaqtakhaq qanurittaakhaanik nutaanguqtiriniq nunallaani quviahuitipkailiqliqata.

Havaarijaqqut Inuit Qaujimajatuqangit

Havaqatigihimmaarumayavut ilaliutigiami atuliqtigiami Inuit nuatqatigiikkut ukpiriyain ukunuuna iniqtirutinga una iglukhailliurniqput Qanuriliurutikhanut Piyakhamik. Una piliurniaqtuq havaanganut uuma *Ivigtippalliajut: Havaanga Ilialiqtuq Talvunga (2018-2023)*, tunngavik GN-kunnut hakugiktiqhanga aturninnga uuminnga Inuit nuatqatigiikkut ukpiriyain maligami unalu Pinahuarut pivallianiq. Una aadjikutariyaa Talvannga Piyakhaq 59 uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahuaqtangit Igluliqinikkut.

Taimailiurumayavut taimaa akhuurutaulyumik. Una ilaliutiyuq ilauyut nunallaanut kavamatkunnulu Inuit ikayuqtuyut (Tuttarviit Katimayiingit unalu Inuit Qaujimajatuqangit havkatingit), ilaliutilugit Inuit qangaraaluknitat ilihimaniq nutaamik atuliqtamiknut.

Tamna piksa hamna ataani ilaliutiyuq ihumaliuqtauyunik tuniyait GN-kut havaqatiiktut piplugu Inuit nuatqatigiikkut ukpiriyain atuliqtirilami:

Havaqatigilugit iluaniittut hilataaniittullu parnautit

Ilihimayugut amigaittuq havaakhaq iniqtigtakhavut ilihimayugut avaliittumik iniqttilimaataqqut. Havakkivut GN-kunni havaqatigihimmaaqniaqtut hivumuutqiriamit hivulliugiyakhakput.

Iluuqatigihimmarumayavut havaqatigilugillu aadlanut timiqutigiayuyut, hapkuninngalu:

- Kavamatuqatkut Kavamait
- Inuit Timiujunut
- Nunaqatigiik Igluliqinikkut Timinganit
- Nunallaani ittut timiqutigiayuyut
- Haamlangit kavamauyut haamlangallu
- Ilihainiq unalu iliharvikyuangillu
- Nanminiqaqtunut havakvingalu
- Timiqutigiyanginnut pilaqutgiyait iglukhami (tahapkuat tiibiiqaqtut, aaniaqtut, ilinngaiyarnaittumiklu)

Nakuuyumik piyut unipkaaq: Pipkaidjutiyuq iglunik atuqtunut ayuitakhamiknik nakuuyumik piyunut

Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat ikayurumayait igluliqitkunnit igluqaqtunit piqariami nakuuyumik igluqaqtikanik, ikayuutiyuq Talvannga Piyakhaq 17 uumanilu 52 uumannga Parnaiyautikhaq Upangnahaqtangit Igluliqinikkut.

Ilitaqsiniq – Nunavut Taiguagakhaliuqtut Katimayiingit, Qikiqtani Inuit Katimayiingit (QIA), Kaanatami maniliungittunut timiqutigiyangit RentSmart ukuatlu NHC havaqatigiiktut piliuriami igluqaqtunut ilihainiqmut pinahaurut piliurhimiayuq aadlait ihariagininna Nunavunmi.

Tikinnahuarutiga uuminnga pinahuarut ikayuriamikni inungnik pihimagiami nakuuyumik iglukhaq ikikliyuumirlugit atuqtaunginnaqtut ihumaaluuetingit ayurhautingillu atuqtamiknik iglu. Una havauhikhaq ittut pivallianiq talvuuna qun'ngiarlugu una inikhaliq hivuniqmi naunaipkaidjutikanik!

Iglukhat Iqalungmi, 2015

Manning Noble
PHOTOGRAPHY

Uqaqatigiikhimmaarlutit

Ilihimayugut akhuurutauyuq iglukhailliurniqmut Nunavunmiutanut –
aaniaqtailininnganut nakurudjutikhanginniklu ilamiknut, nunamiknullu

Qiniqpaklugu hamna naunaipkarhimagiaqni Igluliuqatigiilauqta:
Atauttimut Igluliuqatigiikhimaluta hivumuuqtigtavut
iglukhailliurniqmut:

Facebook: www.facebook.com/NunavutHousing
Twitter: [@nunavuthousing](https://twitter.com/nunavuthousing)
Instagram: [@nunavuthousing](https://www.instagram.com/nunavuthousing)
Qaritauyakkut Pulaarvinga: www.nunavuthousing.ca

NAUNAIRYUUMIRNIQ TAIGUAGAKHAQMIK

Una taiguagakhaq titiraqtauyuq ukunannga Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat pitqutiquplugu Nunavut Kavamanga, ikayuqtauyuq Context-mit: Argyle Havakvinga Titiraliurninnganiklu Aadlanguqtuaq. Nunannga piksaliurhimayuq iglukhat piksaliuqtaa Manny Noble.

Nunavunmi Igluliqiyiryuakkut Kuapuriisingat (NHC) kuapuriisinguqtut 2000mi uumannga Nunavut Maligaliurvinganit ukunannga Nunatsiap Igluliqijitkut Kuapuriisinganit (Nunavut) Maliganga. Nunavut Igluliqiyiryuakkut malikhimajangit hamnaujuq Kitunuliqaak Ikajuqtijuujut haffumani Nunavut Kavamangit (GN) nautkariangani, aulapkailugit aulatittilugillu iglukhanut piliriakhat ikajuqhimagiangani naammagijaujumik inikhautikhangit ihuarijamingnit iglukhat aturumajainnit ilagiiktunut avaliqanngittunullu iluani Nunavunmi.

